

Bruxelles, 8. lipnja 2018.
(OR. en)

**Međuinstitucijski predmet:
2018/0226 (NLE)**

9871/18
ADD 5

RECH 275
COMPET 425
ATO 33
CADREFIN 82
IA 191

PRIJEDLOG

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	7. lipnja 2018.
Za:	g. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	SWD(2018) 308 final
Predmet:	RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE SAŽETAK PROCJENE UČINKA priložen dokumentu Prijedlozi UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi posebnog programa za provedbu Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije UREDBE VIJEĆA o uspostavljanju Programa za istraživanje i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju za razdoblje 2021.–2025. kojim se nadopunjuje Obzor Europa – Okvirni program za istraživanja i inovacije

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument SWD(2018) 308 final.

Priloženo: SWD(2018) 308 final

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 7.6.2018.
SWD(2018) 308 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

priložen dokumentu

Prijedlozi

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije te o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata

ODLUKE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavi posebnog programa za provedbu Obzora Europa – Okvirnog programa za istraživanja i inovacije

UREDBE VIJEĆA o uspostavljanju Programa za istraživanje i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju za razdoblje 2021.–2025. kojim se nadopunjuje Obzor Europa – Okvirni program za istraživanja i inovacije

{COM(2018) 435 final} - {COM(2018) 436 final} - {COM(2018) 437 final} -
{SEC(2018) 291 final} - {SWD(2018) 307 final} - {SWD(2018) 309 final}

SAŽETAK

Ova procjena učinka priložena je prijedlogu Komisije za Obzor Europa, Okvirni program EU-a za istraživanja i inovacije za razdoblje 2021.–2027., koji će naslijediti tekući program, Obzor 2020. (na snazi od 2014. do 2020.) te prijedlogu Programa za istraživanje i osposobljavanje Europske zajednice za atomsku energiju za razdoblje 2021.–2025. (program Euratoma).

Istraživanje i inovacije pomažu Europi u ostvarivanju prioriteta građana, kao što je utvrđeno u ciljevima održivog razvoja i Pariškom sporazumu o klimatskim promjenama, u ostvarivanju održivog rasta i visokokvalitetnih radnih mjesta te u rješavanju sadašnjih i nepredviđenih globalnih pitanja. Međutim, Europa trenutačno općenito premalo ulaže u istraživanja i inovacije u usporedbi s njezinim glavnim trgovinskim partnerima, koji bi je mogli nepovratno preći.

Ulaganja na razini EU-a kroz uzastopne okvirne programe podupiru pružanje javnih dobara s visokom dodanom europskom vrijednošću. Ta dodana vrijednost proizlazi iz usmjerenosti programâ na izvrsnost na temelju tržišnog natjecanja i suradnje diljem EU-a. Okvirnim se programima podupiru osposobljavanje i mobilnost znanstvenika, stvara transnacionalna, međusektorska i multidisciplinarna suradnja, mobiliziraju se dodatna javna i privatna ulaganja, prikupljaju znanstveni dokazi potrebni za oblikovanje politika EU-a te se stvara strukturni učinak na nacionalne istraživačke i inovacijske sustave. Znatan i dugotrajan učinak okvirnih programa, posebno tekućeg programa, prepoznali su institucije EU-a, države članice i dionici.

Obzor Europa temelji se na dokazima i iskustvu stečenima iz privremene evaluacije programa Obzor 2020. te preporukama neovisne skupine na visokoj razini za postizanje najvećeg učinka programa EU-a za istraživanje i inovacije. Novi program bit će evolucija, a ne revolucija, i usredotočit će se na nekoliko poboljšanja u oblikovanju kako bi se dodatno povećali otvorenost i utjecaj.

Opći ciljevi Obzora Europa proizlaze iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije. To su: jačanje znanstvenih i tehnoloških temelja Unije i poticanje njezine konkurentnosti, među ostalim u industriji; ostvarivanje strateških prioriteta politike EU-a i doprinos rješavanju globalnih izazova, uključujući ciljeve održivog razvoja. Obzor Europa ima i posebne ciljeve za rješavanje posebnih izazova s kojima se EU suočava u području istraživanja i inovacija. Svi se ciljevi primjenjuju u cijelom Programu i svi pojedinačni dijelovi Programa pridonose njihovu ostvarenju.

Napredak u odnosu na program Obzor 2020. odražava se u unaprijeđenoj strukturi. Struktura koja se temelji na tri stupa zadržat će se, ali i preoblikovati radi bolje usklađenosti između i unutar stupova radi potpore ciljevima Programa.

Stup I. – „Otvorena znanost” i dalje će biti usmjeren na izvrsnost u znanosti i visokokvalitetno znanje za jačanje znanstvenih temelja EU-a kroz rad Europskog istraživačkog vijeća, aktivnosti programa Marie Skłodowska-Curie i istraživačke infrastrukture. Budući da se taj stup temelji na pristupu „odozdo prema gore” i na poticaju istraživača, znanstvena zajednica i dalje će imati važnu ulogu.

Stup II. – „Globalni izazovi i industrijska konkurentnost” bolje će odgovoriti na prioritete politike EU-a i podržati industrijsku konkurentnost uključivanjem prioriteta programa Obzor 2020. „društveni izazovi” i posebni cilj „vodeći položaj u tehnologijama razvoja i industrijskim tehnologijama” u pet klastera (zdravlje; otpornost i sigurnost; digitalizacija i industrija; klima, energija i mobilnost; hrana i prirodni resursi). Klasterima će se bolje podupirati puni spektar ciljeva održivog razvoja i povećati suradnja u istraživanju i

inovacijama diljem različitih sektora, disciplina i područja politika te time povećati fleksibilnost, fokus i učinak. Zbog usmjerenosti njegove politike stup će se provoditi „odozgo prema dolje” kroz postupak strateškog planiranja kojim će se osigurati uključenost društva i dionika te usklađenost s aktivnostima država članica. Stupom će se osigurati odgovarajuća vidljivost ključne uloge industrije u postizanju svih ciljeva Programa, i to ne samo u suočavanju s globalnim izazovima, uključujući razvoj ključnih razvojnih tehnologija za budućnost.

U okviru stupa III. – „Otvorene inovacije” Europsko vijeće za inovacije bit će jedinstvena kontaktna točka za inovatore s velikim potencijalom te će se ojačati suradnja s inovacijskim ekosustavima i njihovim dionicima. Te će aktivnosti uvelike biti definirane „odozdo prema gore”, a uključivat će reorganizirane aktivnosti iz programa Obzor 2020., kao što su inovacije u malim i srednjim poduzećima (posebice instrument za MSP-ove), Brzi program za inovacije te buduće tehnologije i tehnologije u nastajanju. Inovacije će i dalje dobivati potporu u okviru cijelog programa, a ne samo u okviru tog stupa usmjerenog na inovacije.

Obzorom Europa ojačat će se i europski istraživački prostor, i to: dijeljenjem izvrsnosti (proširenjem djelovanja iz programa Obzor 2020. kojima se rješava problem niske uspješnosti u istraživanju i inovacijama, tj. udruživanje u timove, povezivanje institucija, katedra EIP-a i europska suradnja u području znanstvenih i tehničkih istraživanja (COST)), reformama i politikom istraživanja i inovacija koje obuhvaćaju instrument za političku podršku, aktivnostima predviđanja, te praćenjem i evaluacijom okvirnog programa te širenjem i iskorištavanjem njegovih rezultata.

Novi će program imati i neke nove značajke i poboljšanja postojećih elemenata. Budući da je program Obzor 2020. na veoma dobrom putu da postigne cilj izvrsnosti, učinka i otvorenosti, te će promjene sljedećem programu pomoći u postizanju još većeg učinka (uz pomoć Europskog vijeća za inovacije i usmjerenja na misije) i veće otvorenosti (kroz ojačanu međunarodnu suradnju i politiku otvorene znanosti te novi pristup politike europskim partnerstvima).

Europsko vijeće za inovacije pomoći će EU-u u zauzimanju vodećeg mjesta u revolucionarnim inovacijama koje stvaraju nova tržišta. Njime će se podupirati visokorizični projekti koji stvaraju tržišta, ali (još) ne ostvaruju prihod kako bi se premostila „dolina smrti” između istraživanja i komercijalizacije te pružila potpora rastu poduzeća. Potpora prilagođena inovatorima pružat će se putem dva glavna instrumenata za financiranje. U okviru instrumenta Tragač za napredna istraživanja (eng. *Pathfinder for Advanced Research*) pružat će se bespovratna sredstva od ranih faza razvoja tehnologije (provjera koncepta i potvrda tehnologije) do rane komercijalne faze (rane demonstracije, razvoj poslovnog modela i strategije). Akceleratorom će se pružati potpora daljnjem razvoju revolucionarnih inovacija i inovacija koje omogućuju stvaranje tržišta do faze u kojoj ih ulagači mogu financirati pod uobičajenim trgovačkim uvjetima (od demonstracije, ispitivanja, predkomercijalne proizvodnje i nakon nje, uključujući rast). Akcelerator će posebno biti usmjeren na inovacije nastale u okviru Tragača, iako će se financirati i projekti iz ostalih dijelova programa Obzor Europa, primjerice Europsko istraživačko vijeće i Zajednice znanja. Očekivani rezultati uloge Europskog vijeća za inovacije uključuju povećanje broja inovacija koje stvaraju nova tržišta budućnosti, veći broj poduzeća koja rastu u Europi i veći rast malih i srednjih poduzeća te više poduzetništva i preuzimanja rizika.

U okviru Obzora Europa uvest će se ograničen skup vrlo vidljivih „misija” u području istraživanja i inovacija u okviru stupa II. (koje mogu i služiti kao smjernice za ostale stupove). U misijama prioritet će biti ulaganja i utvrdit će se smjernice za postizanje ciljeva od društvene važnosti te tako stvoriti veći učinak i obuhvatiti veći broj ljudi te potaknuti sustavni pristup (naglasak će se premjestiti s uskih sektora na cijele sustave) i uskladiti

instrumenti i agende za istraživanje i inovacije diljem Europe. Misijama će se ili ubrzati napredak prema utvrđenom znanstvenom, tehničkom ili društvenom rješenju, usmjeravanjem velikih ulaganja u određeni cilj ili preoblikovati čitav društveni ili industrijski sustav u utvrđenom roku. One će se odabrati nakon pokretanja Programa na temelju strogih kriterija odabira te će se osmisliti u suradnji s državama članicama, dionicima i građanima. Očekivane posljedice tog novog pristupa na temelju misija uključuju poboljšanu međusektorsku i interdisciplinarnu suradnju, veći učinak na globalne izazove i prioritete EU-a te približavanje znanosti i inovacija društvu.

Ojačavanje međunarodne suradnje ključno je za osiguravanje pristupa talentima, znanju, objektima i tržištima diljem svijeta u cilju djelotvornog suočavanja s globalnim izazovima i provedbe globalnih obveza. Okvirnim programom ojačat će se suradnja i povećati otvorenost pridruživanju svih zemalja s izvrsnom znanošću, tehnologijom i inovacijskim kapacitetima radi što lakše suradnje i financiranja zajedničkih projekata. Programom će se nastaviti financirati subjekti iz zemalja s niskim/srednjim prihodima. Subjekti iz industrijaliziranih i novih gospodarstava financirat će se samo ako imaju ključne kompetencije ili infrastrukturu. Očekivane posljedice uključuju višu razinu izvrsnosti u Programu, veći utjecaj EU-a u oblikovanju globalnih istraživačkih i inovacijskih sustava te veći učinak.

Otvorena znanost postat će *modus operandi* novog programa, a politika otvorenog pristupa iz Obzora 2020. proširit će se zahtjevom za hitan otvoreni pristup publikacijama i podacima (s mogućim izuzećem za potonje) te za planove upravljanja istraživačkim podacima. U okviru Programa poticat će se širenje podataka prema podatkovnim načelima „FAIR” (vidljivost, dostupnost, interoperabilnost i ponovna upotrebljivost podataka) te će se podupirati održiv i inovativan ekosustav komunikacije u akademskoj zajednici. Podupirat će se i aktivnosti za jačanje vještina istraživača u Otvorenoj znanosti te sustavi priznavanja tih vještina. Istraživački integritet i građanska znanost imat će središnju ulogu, kao i razvoj nove generacije pokazatelja za procjene istraživanja.

Novi pristup europskim partnerstvima bit će više usmjeren na učinak. Potreba za uspostavljanjem budućih ili obnovom postojećih europskih partnerstava utvrđuje se kao dio procesa strateškog planiranja Okvirnog programa. Sva europska partnerstva bit će otvorena za sve vrste dionika (npr. industriju, države članice i dobrotvorne zaklade) te će biti vremenski ograničena uz jasne uvjete za postupno ukidanje financiranja iz Okvirnog programa. Partnerstva će se temeljiti na načelima dodane vrijednosti Unije, transparentnosti, otvorenosti, učinka, učinka poluge, dugoročne financijske obveze svih strana, fleksibilnosti, usklađenosti i komplementarnosti s inicijativama Unije te lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim inicijativama. Budućim mogućnostima partnerstva osigurat će se optimalna usklađenost aktivnosti Okvirnog programa i partnerstava. Postojat će samo tri vrste partnerstva: i. europska partnerstva za zajedničke programe, uspostavljena na temelju memoranduma o razumijevanju ili ugovornih aranžmana; ii. sufinancirana europska partnerstva koja se temelje na jedinstvenoj, fleksibilnoj mjeri sufinanciranja; iii. institucionalizirana europska partnerstva (na temelju članka 185. ili 187. Ugovora o funkcioniranju Europske unije). Prema načelu punog životnog ciklusa u Okvirnom programu utvrdit će se kriteriji za odabir, provedbu, praćenje i postupno ukidanje svih europskih partnerstava.

Promjene u strukturi Programa i njegovo poboljšanje olakšat će ostvarivanje ciljeva Programa, učiniti ga djelotvornijim i pomoći u stvaranju većih gospodarskih koristi i vrijednosti za novac. Ti će učinci biti još veći zahvaljujući ojačanim sinergijama i komplementarnostima s drugim programima EU-a, na primjer putem oznake „pečat izvrsnosti”.

Učinkovito postizanje rezultata ključno je za ostvarenje svih ciljeva. Ono je presudno i za postizanje većeg učinka i daljnjeg pojednostavnjenja. U nastavku rada na temelju postignuća programa Obzor 2020. pojednostavnjenje ostaje cilj i u novom Programu. Nekoliko je poboljšanja uvedeno radi pojednostavnjenja provedbe i većeg učinka. Programom će se nastojati dodatno pojednostavniti postojeći sustav povrata stvarnih troškova jednostavnijim modelom financiranja. Češće će se primjenjivati financiranje projekata koje se temelji na plaćanju za obavljene aktivnosti (tj. jednokratni iznos) i drugi pojednostavnjeni oblici financiranja predviđeni novom Financijskom uredbom. Razvit će se uzajamno oslanjanje na revizije u svim programima EU-a i prihvaćanje uobičajenih praksi troškovnog računovodstva. U cilju povećanja prilagodljivosti Programom će se podupirati sjecište disciplina i sektora te omogućiti dodjela sredstava između i unutar stupova kako bi se brzo reagiralo na nova pitanja ili izazove. Predviđaju se i daljnja poboljšanja u podnošenju prijedloga i evaluaciji postupka neprestanim nastojanjima za skraćivanje „vremena do dodjele” bespovratnih sredstava i boljim povratnim informacijama za podnositelje zahtjeva. Izvrsnosti i učinku Programa doprinijet će i evaluacijski kriteriji, sam postupak i sudjelovanje neovisnih stručnjaka. Programe za potporu inovacijama pojednostavnit će Europsko vijeće za inovacije, a komplementarnost bespovratnih sredstava i financijskih instrumenata mogla bi se osigurati putem mješovitog financiranja.

Učinak u konačnici ovisi o širenju i iskorištavanju rezultata te podataka istraživanja i inovacija, koje je potrebno djelotvorno zabilježiti i priopćiti. Ambicioznom i sveobuhvatnom strategijom povećat će se dostupnost tih podataka i rezultata te ubrzati njihovo prihvaćanje radi povećanja ukupnog učinka Programa. Portfelji zrelih rezultata iskorištavat će se u sinergiji s drugim programima EU-a kako bi se potaknula njihova prihvaćenost na nacionalnoj i regionalnoj razini, a time i povećao europski inovacijski potencijal. To će se upotpuniti djelotvornim komunikacijskim i promidžbenim kampanjama kojima se gradi povjerenje i uključuju građani.

Napredak u ostvarenju ciljeva Programa pratit će se duž smjera učinka (znanstvenog, društvenog i gospodarskog). Smjer učinka ovisit će o uloženom vremenu i dijelit će se na kratkoročni, srednjoročni i dugoročni. Pokazatelji smjera učinka sadržavat će kvalitativne i kvantitativne informacije, čija će dostupnost ovisiti o fazi provedbe Programa. Pojedinačni dijelovi Programa pridonijet će tim pokazateljima u različitoj mjeri i različitim mehanizmima. Podaci na kojima će se temeljiti pokazatelji smjera ključnih učinaka prikupljat će se na usklađen način pod središnjim upravljanjem uz minimalno opterećenje izvješćivanja za korisnike i to upotrebom jedinstvenih identifikatora podnositelja zahtjeva te automatsko pribavljanje podataka iz postojećih vanjskih javnih i privatnih baza podataka. Polazne točke, ciljevi i referentna mjerila bit će utvrđeni prije pokretanja Programa. Podaci o upravljanju Programom i njegovoj provedbi i dalje će se prikupljati gotovo u stvarnom vremenu. Svake godine provest će se analiza napretka u ključnim dimenzijama upravljanja i provedbe. Privremenim i *ex-post* evaluacijama osigurat će metodološka dosljednost i sveobuhvatnost.